

Що таке послуга патронату над дитиною та які переваги її запровадження у громаді?

Патронат над дитиною

Патронат над дитиною – це професійна комплексна послуга, яка передбачає тимчасовий догляд, виховання та реабілітацію в сім'ї патронатного вихователя/виховательки дитини, яка опинилася у складних життєвих обставинах, та одночасне надання спеціалістами інтенсивних підтримуючих послуг її батькам для вирішення проблем, що призвели до розлучення з дитиною.

Послуга патронату може прийти на допомогу:

- дітям, батьки/законні представники яких померли, пропали безвісті;
- дітям із сімей, в яких існує загроза їхньому життю та здоров'ю, насильства чи жорстокого поводження;
- дітям, залишеним пологовому будинку, іншому медичному чи соціальному закладі;
- дітям, батьки/законні представники яких потребують реабілітації, лікування в стаціонарі, подолання інших складних життєвих обставин, які впливають на їхню спроможність піклуватися про власних дітей.

Під патронат дитина влаштовується

за згодою її батьків / законних представників;

за письмової заяви:

- дитини, у разі, коли вона досягла такого віку та рівня розвитку, що може висловити свою згоду;

- батьків про тимчасові обставини, які перешкоджають спільному проживанню;

без згоди її батьків / законних представників за наявності:

- рішення про негайне відібрання дитини;

- акту про покинуту чи знайдену дитину, або яку батьки відмовилися забрати з пологового будинку, іншого медичного закладу;

- у разі відсутності відомостей про місце перебування батьків / законних представників;

- за наявності безпосередньої загрози життю чи здоров'ю дитини, що підтверджено актом проведення оцінки рівня безпеки дитини.

Одночасно до сім'ї патронатного вихователя/виховательки влаштовуються тільки діти, які є між собою **братами та сестрами** або виховувалися в одній сім'ї.

Термін перебування під патронатом визначається індивідуально, в залежності від потреб та обставин, що спричинили влаштування: **до 3-х місяців, але в окремих випадках може бути подовжено до 6-ти.**

Хто й як може стати патронатним вихователем?

Патронатний вихователь/вихователька – це спеціалісти, які пройшли навчання за спеціальною програмою та на договірній основі надають послуги тимчасово влаштованим в свою сім'ю дітям, допомагають їм та їхнім батькам подолати складні життєві обставини, а також:

- допомагають дитині подолати стрес, зумовлений відсутністю чи втратою прихильності у біологічній сім'ї;
- створюють позитивний емоційний контакт із дитиною, правильно реагують на її потреби;
- представляють інтереси дитини перед іншими фахівцями соціальної сфери;
- стануть посередниками між дитиною та її батьками / особами, які їх замінюють, усиновителями, опікунами чи прийомними батьками-вихователями.

Стати **патронатними вихователями** можуть громадяни України з позитивним досвідом виховання дітей та станом здоров'я, що дозволяє дбати про тимчасово влаштованих вихованців; які не були засудженими та/або позбавленими батьківських прав, мають готовність разом із добровільним помічником пройти спеціальну тренінгову програму, щоб якісно надавати послуги з патронату над дитиною за місцем фактичного проживання своєї сім'ї.

Помічником на добровільних засадах є інший дорослий член цієї сім'ї, який проживає разом з патронатним вихователем, готовий надавати йому допомогу та виконувати його / її обов'язки.

Головною мотивацією охочих стати патронатними вихователями є прагнення прийти на допомогу дітям та підтримати їхні сім'ї, що сформоване на визнанні пріоритету сімейних цінностей та права кожної дитини на виховання в безпечному сімейному середовищі.

Охочим спробувати себе в патронаті необхідно:

1

звернутися до фахівця із соціальної роботи в громаді або місцевого соціального центру чи служби у справах дітей за консультуванням та ознайомленням з правами, обов'язками та особливостями надання патронату;

2

досягнути згоди всіх членів сім'ї, зібрати та подати на розгляд відповідний пакет документів:

- заяву про наміри стати патронатним вихователем/вихователькою;
- копію свого паспорта та паспорта добровільного помічника;
- копію трудової книжки кандидата (у разі наявності);
- висновки про стан здоров'я кандидата та осіб, які проживають разом з ним;
- довідку про відсутність судимості, в тому числі членів його сім'ї, які досягли чотирнадцятирічного віку і проживають разом з кандидатом;
- копію документа, що підтверджує право власності або користування житлом;
- письмову згоду на влаштування дітей під патронат від усіх членів сім'ї кандидата, які проживають разом з ним, в тому числі дітей, які досягли такого віку та рівня розвитку, що можуть її висловити.

3

пройти первинний відбір кандидатів на місцевому рівні та тренінгове навчання за Програмою підготовки патронатних вихователів, що організовує обласний Центр соціальних послуг для сім'ї, дітей та молоді;

Програма підготовки патронатних вихователів затверджена наказом Міністерства соціальної політики №1349 від 19.08.2017 р. та складається з 9 базових тренінгів для групи кандидатів, 1 заняття за місцем проживання кожної сім'ї, 1 заняття з домедичної допомоги, співбесіди та 2 тренінгових занять для місцевих спеціалістів.

4

оволодівши необхідними знаннями, сформувавши нові вміння та навички і отримавши рекомендацію на створення патронатної сім'ї, укласти з головою об'єднаної територіальної громади / мером міста / головою райдержадміністрації договір про надання послуг з патронату над дитиною.

За договором патронатні вихователі зобов'язані:

- організувати особистий простір для проживання, відпочинку та розвитку дитини;
- забезпечити харчуванням з урахуванням потреб і смаків дитини; придбати дитині необхідний одяг відповідно до віку, сезону та статі;
- забезпечити доступ до визначених договором соціальних послуг, створити умови для навчання, фізичного та всебічного розвитку;
- сприяти контактам дитини з батьками, іншими законними представниками та родичами, якщо це відповідає її інтересам та не порушує її прав;
- співпрацювати з батьками, іншими законними представниками та спеціалістами, дотичними до ведення випадку, задля подолання складних життєвих обставин у межах та у спосіб, визначених органом опіки та піклування.

Патронатні вихователі несуть повну відповідальність за життя і здоров'я своїх вихованців, тому послуги з патронату надаються на професійних засадах без можливості займатися іншими видами трудової діяльності на відміну від добровільного помічника, трудова діяльність якого не заборонена.

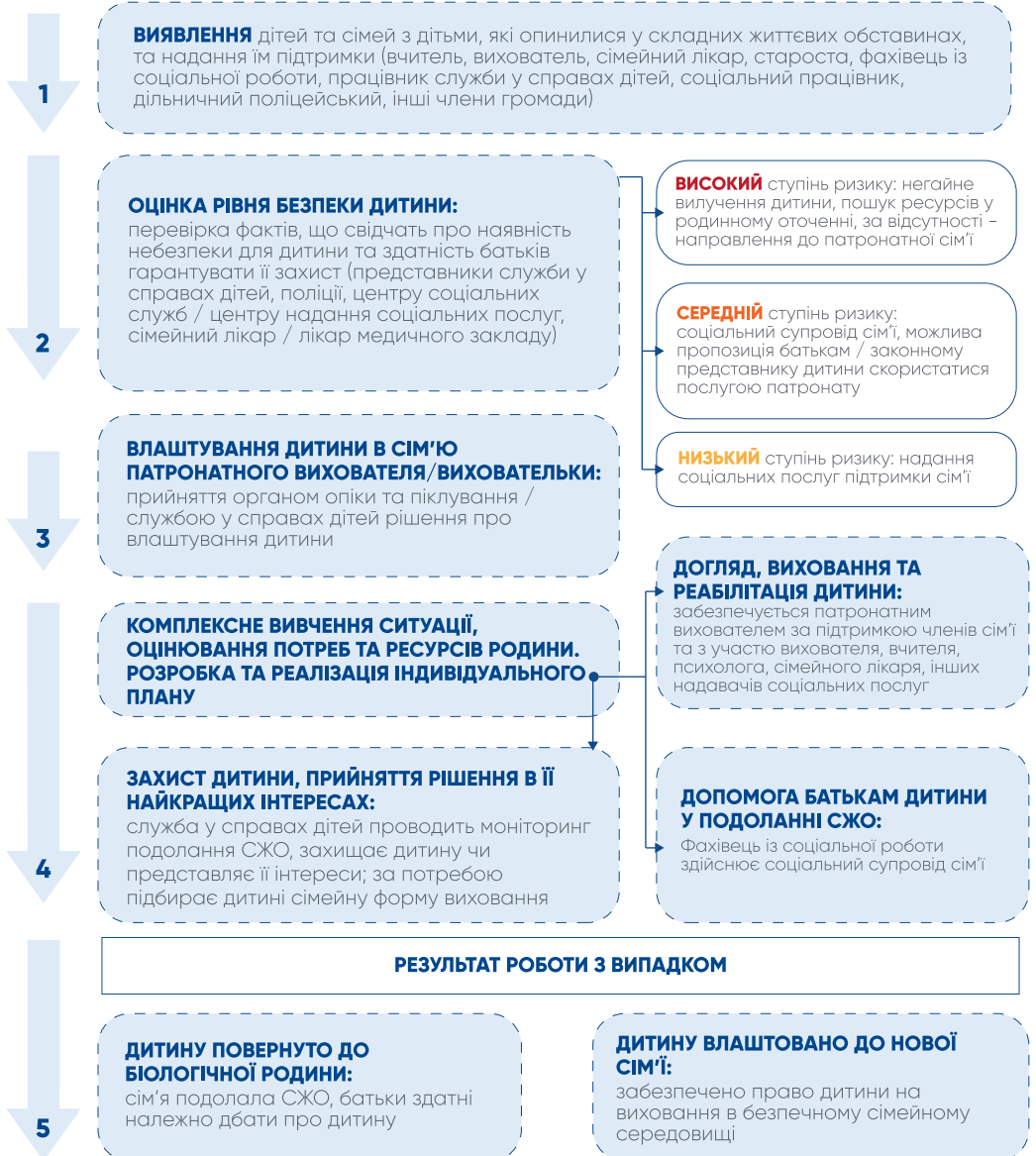

За надання послуг патронатним вихователям гарантовано:

- кошти на утримання влаштованої під патронат дитини обсягом 2,5 прожиткові мінімуми для дитини відповідного віку на місяць (3,5 прожиткові мінімуми при влаштуванні дитини з інвалідністю);
- оплату за надану ними послугу в розмірі 5-ти прожиткових мінімумів для працездатних осіб; при влаштуванні 2-х і більше дітей, дітей віком до 1 року, неповнолітньої вагітної, дитини з ВІЛ грошове забезпечення збільшується на 10% за кожну дитину та категорію, але сумарно не перевищує 50%;
- сплату єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Послуга патронату фінансується з державного бюджету, призначення та виплата коштів здійснюється через районне / міське управління соціального захисту населення.

Алгоритм надання послуги патронату над дитиною:

Які переваги отримує дитина у громаді, що запроваджує патронат:

дитина залишається проживати у своїй громаді й є максимально наближеною до родини, школи, садочка, друзів та спеціалістів, які надають підтримку її батькам;

на період вирішення проблем сім'ї дитина тимчасово перебуває (ніби в гостях) у професійній патронатній сім'ї; за її життя і здоров'я відповідає конкретна особа;

створюються належні умови для освіти, розвитку та якісної соціально-психологічної реабілітації дитини;

біологічна сім'я під супроводом фахівця із соціальної роботи має можливість спілкуватися з дитиною під час її перебування під патронатом;

прийняття найкращого рішення, яке максимально відповідає потребам дитини, відбувається впродовж оптимального часу (протягом 3-х, максимум – 6-ти місяців);

системний моніторинг реальності сприяє поверненню дитини до батьків або оперативному пошуку нової сім'ї для неї;

можливість раннього виявлення складних життєвих обставин, в яких опинилася сім'я, запобігання недбалому або жорсткому ставленню до дитини, а також її потраплянню до інтернатного закладу /центру соціально-психологічної реабілітації дітей/притулку;

громада сама визначає потребу у розвитку послуг патронату, організовує пошук та якісний відбір кандидатів і не витрачає коштів на фінансування цих послуг.

150 сімей патронатних вихователів вже змінили життя більше ніж 600 українських дітей!

Контакти

Додаткову інформацію про розвиток патронату в Україні та порядок створення патронатних сімей можна отримати у спеціалістів служби у справах дітей, обласного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та національного тренера, сертифікованого за Програмою підготовки патронатних вихователів (сайт Міністерства соціальної політики України, розділ «Деінституціалізація»):

<https://www.msp.gov.ua/timeline/Deinstitutionalizaciya.html>

Інформаційна брошура розроблена Міністерством соціальної політики України, що є координатором реформи деінституціалізації, Проектом «Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe) та МБО Партнерство "Кожній дитині" з метою підвищення обізнаності про соціальну послугу патронату над дитиною спеціалістів служб у справах дітей, місцевих соціальних центрів.